

Nr 347.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten; given Stockholms slott den 4 maj 1917.

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att på extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 53,500 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 maj 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Statsråden VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition beslöt 1902 års riksdag, i sammanhang med riks försäkringsanstaltens inrättande, att från och med år 1903 finge till ersättningar åt postsparbanken för uppbörd av försäkringsavgifter och utbetalning av ersättningsbelopp för riks försäkringsanstaltens räkning årligen användas förslagsvis 20,000 kronor att utgå från arbetarförsäkringsfondens intressesmedel.

I enlighet med de i nämnda proposition angivna grunder meddelade Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 31 oktober 1902 bestämmelser i anledning av postsparbankens anlåtande för uppbörd, förvaltning och utbetalning av medel för riks försäkringsanstaltens räkning.

Då 1908 års riksdag, på Kungl. Maj:ts framställning, beslöt anordna en särskild för fiskare avsedd försäkring, medgavs tillika, att de ökade

kostnader, som kunde uppkomma för postsparbanken för dess bestyr med nämnda försäkring, finge utgå från det av riksdagen från arbetarförsäkringsfondens intressemedel till postsparbanken förslagsvis redan anvisade anslag.

Sedermera har riksdagen till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten anvisat på extra stat förslagsvis för år 1912 15,500 kronor, för år 1913 20,000 kronor, för år 1914 30,000 kronor, för år 1915 31,000 kronor, för år 1916 35,900 kronor och för år 1917 39,000 kronor.

Genom nådigt brev den 30 juni 1913 fastställde Kungl. Maj:t ändrade grunder för ersättningens utgående till postsparbanken att gälla från och med år 1914, så att densamma numera för handläggning av göromål, tillhörande riksförsäkringsanstalten och fiskarförsäkringen, utgår med 7 öre för varje av postsparbanken förmedlad inbetalning eller utbetalning samt med 0,4 procent å beloppet av institutionernas av banken förvaltade medel vid årets utgång.

I skrivelse den 30 september 1916 meddelade riksförsäkringsanstalten, att för år 1918 ersättning syntes böra utgå till postsparbanken dels för inkassering av premier och utbetalning av ersättningar i de fall, sådant ansåges böra äga rum genom postsparbanken, dels ock möjligen för förvaltning av försäkringsfonden, om denna förvaltning komme att anförtros åt banken. Då bestämmelser i dessa ämnen ännu saknades, ansåge riksförsäkringsanstalten tills vidare böra i riksstaten för ifrågasvarande ändamål upptagas anslag efter hittillsvarande grunder.

I mitt anförande i det till innevarande års statsverksproposition fogade protokoll över civilärenden meddelade jag, hurusom, enligt vad jag inhämtat, riksförsäkringsanstalten under den närmaste tiden komme att till Kungl. Maj:t överlämna förslag till bestämmelser i nyss angivna hänseenden. På grund härav föreslog Kungl. Maj:t, i enlighet med min hemställan, riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlåtas, på extra stat för år 1918 beräkna ett förslagsanslag av 39,000 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken i nyss angivna hänseenden.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 16 april 1917 avlåten proposition, nr 328, föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogat förslag till förordning angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete. Enligt berörda förslag skulle för vissa försäkringar, nämligen huvudsakligen sådana av större omfattning, avgifterna uppbäras genom postsparbanken.

För övriga försäkringar skulle avgifterna i allmänhet uppbäras i samband med den allmänna kronouppbörd.

I detta sammanhang ber jag få erinra, hurusom, enligt stadgandet i 14 § i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, Konungen äger förordna angående sättet för utbetalning av jämlikt lagen utgående ersättning. Något förslag till bestämmelser i detta ämne har ännu ej från riksförsäkringsanstalten inkommit. Enligt vad jag inhämtat, är emellertid avsett, att utbetalningarna i allmänhet skola äga rum genom postsparbanken.

Slutligen tillåter jag mig erinra, hurusom Kungl. Maj:t i proposition den 14 april 1917, nr 227, framlagt förslag till grunder för förvaltningen av den i 19 § av lagen den 17 juni 1916 omförmälda fond. Enligt förslaget skulle förvaltningen av fonden handhavas av riksförsäkringsanstalten. I fråga om förvaltningen av de fondmedel, som härflyta från försäkringsavgifter eller andra inbetalningar till anstalten i enlighet med bestämmelserna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete och vilka medel nu förvaltas av styrelsen för postsparbanken, yttrade jag till det vid nämnda proposition fogade statsrådsprotokoll över civilärenden, att jag fann det lämpligen böra tillsvidare anstå med det slutliga avgörandet av denna fråga. Vid sådant förhållande torde man i nu förevarande sammanhang böra utgå från att förvaltningen av sistnämnda fond under år 1918 fortfarande omhänderhaves av postsparbanksstyrelsen.

De postsparbanken uti nu ifrågavarande hänseende tillkommande åligganden äro alltså följande:

- 1) uppbörd och utbetalningar enligt 1901 års lag;
- 2) » » » » 1916 » » ;
- 3) bestyr med den för fiskare avsedda försäkring;
- 4) » » förvaltningen av de jämlikt 1901 års lag fonderade medel.

I en till postsparbanksstyrelsen den 18 april 1917 från riksförsäkringsanstalten avläten promemoria har med ledning av förut antydda grunder antalet in- och utbetalningar för anstalten, vilka kunna beräknas äga rum genom postsparbanken under år 1918, angivits sålunda:

A. På grund av försäkring i riksförsäkringsanstalten enligt 1901 års lag.

Antal försäkrade arbetare år 1918 antaget till 190,000.

	Antal in- och ut- betalningar.
1. Försäkringspremier (reglering av 1917 års försäkringar)	12,000
2. Inköp av livräntor	200
3. Kortare sjukhjälpsersättningar	1,500
4. Långsjukhjälpsersättningar, antal utbetalningar	800
5. Livränteutbetalningar (inkl. kapitalbelopp)	22,500
6. Begravningshjälp	100
Summa antal in- och utbetalningar	37,100

B. På grund av försäkring enligt 1916 års lag.

Antal försäkrade arbetare år 1918 antaget för lagförsäkring till 700,000 och för karensförsäkring till 400,000.

	Antal in- och ut- betalningar.
1. Försäkringspremier	80,000
2. Sjukhjälpsersättningar	140,000
3. Invalidlivräntor	8,400
4. Dödsfallsersättningar	3,600
Summa antal in- och utbetalningar	232,000

Riksförsäkringsanstaltens fond på grund av verksamheten enligt 1901 års lag har i samma promemoria beräknats vid 1917 års slut uppgå till omkring 8 1/2 å 9 millioner kronor.

I skrivelse den 21 april 1917 har postsparbanksstyrelsen avgivit förslag beträffande anslag för ifrågavarande ändamål att äskas av 1917 års riksdag. Styrelsen har därvid anfört följande:

Postspar-
banks-
styrelsen.

»Beträffande ersättningen till postsparbanken för dess bestyr under år 1918 med inkasseringar och utbetalningar på grund av olycksfallsförsäkringslagen den 5 juli 1901 ävensom med förvaltningen av de jämlikt nämnda lag fonderade medlen, torde böra fortfarande gälla de i nämnda brevet till styrelsen för postsparbanken den 30 juni 1913 meddelade bestämmelser; och skulle, med tillämpning av berörda bestämmelser, ifrågavarande ersättning alltså utgöra:

för 37,100 in- och utbetalningar å 7 öre	kronor 2,597:—
4/10 % å fonderade 8 1/2 miljoner kronor	» 34,000:—
	<u>tillhoppa kronor 36,597:—</u>

Enligt samma beräkningsgrunder har för riksförsäkringsrörelsen under år 1916 tillgodokommit postsparbanken en ersättning av kronor 35,859: 82.

Det arbete, som av de hos postsparbanken anställda tjänstemän under sistnämnda år utförts för riksförsäkringsanstaltens räkning, kan värderas till i runt tal sammanlagt kronor 29,000: —

Härtill komma

dels följande beräknade omkostnader:

för papper och skrivmaterialier	»	1,000: —
» uppvärmning och belysning av den för riksförsäkringsgöromålens utförande använda lokal	»	100: —
» städning av d:o	»	100: —
» telefon	»	30: —
dels ock ersättning till posttjänstemän	»	3,900: —

tillhopa kronor 34,130: —

Om berörda kostnadssumma minskas med » 3,500: —
vilket belopp torde kunna anses motsvara bankens kostnad för fondförvaltningen,

så utvisar återstoden kronor 30,630: —
omkostnaderna för de arbeten, som varit förbundna med handläggning under år 1916 av in- och utbetalningarna, vilkas sammanlagda antal uppgått till 59,410.

Därest postsparbanken skulle komma att med år 1918 övertaga bestyret jämväl med inkassering av premier samt utbetalning av ersättningar på grund av olycksfallsförsäkringslagen den 17 juni 1916, så skulle — med stöd av erfarenheten beträffande kostnaderna för år 1916 — för år 1918, under vilket år in- och utbetalningarnas antal antagas komma att utgöra sammanlagt c:a 232,000, utgifterna för de ytterligare bestyr, som komme att åligga den hos styrelsen för postsparbanken anställda personal, kunna beräknas till kronor 108,000: —

Lägges härtill

dels ersättning till postverket för erforderligt beräknat lokalutrymme	»	2,000: —
samt ökad kostnad för uppvärmning och belysning.....	»	300: —

dels ock ersättning till tjänstemännen vid postanstalterna, beräknad efter de i nädiga brevet den 30 juni 1913 bestämda grunder..... » 12,000: —

så skulle bankens omkostnader för dess bestyr på grund av 1916 års olycksfallsförsäkringslag komma att för år 1918 uppgå till kronor 122,300: —

Då omkostnaderna för postsparbankens bestyr för riksförsäkringsanstaltens räkning på grund av 1901 års lag här ovan beräknats till » 36,597: —

skulle alltså sammanlagda kostnaden för postsparbankens bestyr under år 1918 för riksförsäkringsanstaltens räkning belöpa sig till kronor 158,897: —

Den direkta proportionsberäkning, som sålunda använts, torde måhända kunna anses giva en väl hög utslagssiffra. Denna omständighet motväges emel-

lertid till en del därav att, åtminstone vad beträffar utbetalningarna, de härmed förbundna arbetena lära komma att helt överlämnas åt postsparbanksens handläggning, medan, beträffande de riksförsäkringsutbetalningar banken för närvarande har att handlägga, erforderliga utbetalningsorder varda av riksförsäkringsanstalten upprättade och tillställda postsparbanken för verkställande av utbetalning.

Vid sådant förhållande torde postsparbanksens anslagsbehov för omhandlade ändamål kunna för år 1918 begränsas till förslagsvis 125,000 kronor, men torde emellertid, sedan ett eller annat års erfarenhet vunnits beträffande de ökade utgifter för postsparbanken, som föranledas av de nya bestyr, som må komma att banken åläggas, styrelsen böra till Kungl. Maj:t ingå med förslag till ersättningens beräkning i förhållande till antalet in- och utbetalningar.

Förberörda uppgift angående den postsparbanken tillgodokomna ersättningen för år 1916 ävensom värdet av det för riksförsäkringsanstalten utförda arbetet avser allenast de rena riksförsäkringsgöromålen, alltså icke arbetet för fiskarförsäkringens räkning. Den gottgörelse, som banken jämlikt stadgade grunder för år 1916 erhåller för sistnämnda arbete, uppgår till allenast 563 kronor 20 öre; och torde beträffande år 1918 något särskilt anslag för nyssberörda ändamål, utöver föreslagna 125,000 kronor, ej erfordras.»

På grund av nådig remiss har härefter riksförsäkringsanstalten den 2 maj 1917 avgivit utlåtande i ärendet. Anstalten har därvid anfört följande:

Riks-
försäkrings-
anstalten.

»Den av postsparbanken verkställda beräkningen av kostnaderna för bankens bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstaltens räkning vilar på den förutsättning, att uppbörd och utbetalningar skulle ske enligt samma grunder som hittills. Vad uppbörden angår, skulle alltså inbetalningskvittenserna av riksförsäkringsanstalten överlämnas till postsparbanken, som skulle hava att bokföra desamma, innan de utsändas till respektive postanstalter, och därefter var tionde dag upprätta och till riksförsäkringsanstalten överlämna förteckningar över dels de inlösta och dels de icke inlösta kvittenserna. Beträffande utbetalningarna skulle, såsom hittills skett, dels för varje särskild utbetalning — även sådana, som skola ske för varje månad och för varje vecka — särskild utbetalningsorder eller tillståndsbevis utfärdas och avsändas till utbetalningsorten, dels ock beträffande varje verkställd utbetalning meddelande ske till riksförsäkringsanstalten genom upprättande i postsparbanken av listor beträffande för varje redovisningsperiod gjorda utbetalningar.

Då kostnaderna för postsparbanksens ifrågavarande bestyr synas bliva väl höga, därest hittillsvarande grunder skulle följas även ifråga om in- och utbetalningar enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag, har riksförsäkringsanstalten till behandling upptagit frågan, huruvida ej vissa åtgärder till förenkling av det hittills tillämpade förfarandet skulle kunna äga rum. Riksförsäkringsanstalten har i nu angivna syfte föreslagit postsparbanken följande:

beträffande inkasseringrörelsen:

att inbetalningskvittenserna, vilka skulle av riksförsäkringsanstalten utskrivas och förses med ett särskiljande nummer, skulle till postsparbanken överlämnas, specificerade till nummer, inbetalningsort och belopp, å förteckningar i lösa blad,

att ifrågavarande förteckningar finge av postsparbanken tillsvidare behållas, varigenom särskild bokföring inom banken av de mottagna kvittenserna bleve överflödig, samt

att, sedan å förteckningarna avprickning ägt rum beträffande såväl inlösta som icke inlösta kvittenser, de senare jämte förteckningarna skulle till riksförsäkringsanstalten överlämnas;

beträffande utbetalningsrörelsen:

att ersättningstagare skulle direkt genom riksförsäkringsanstalten tillhandahållas särskilda kvittenser, avsedda att avlämnas till postanstalt, och på förhand åtryckta det belopp, han för varje gång ägde lyfta,

att till postsparbanken inkomna, inlösta dylika kvittenser skulle av postsparbanken revideras allenast med avseende å beloppens kreditering i postanstalternas räkenskaper, varefter kvittenserna borde överlämnas till riksförsäkringsanstalten, samt

att riksförsäkringsanstalten månadsvis, i god tid före utbetalningsperiods början, skulle tillhandahålla postsparbanken uppgifter i runda tal angående summan av de livräntebelopp, varje postanstalt hade att under utbetalningsperioden högst utbetala.

I anledning härav har från postsparbankens sida meddelats följande. Därest postsparbankens åligganden begränsades på sålunda föreslaget sätt och utfördes under ovan angivna former samt under förutsättning tillika, att riksförsäkringsanstalten icke påfordrade någon specificerad uppgift angående verkställda utbetalningar, utan åtnöjdes med den uppgift angående totalbeloppet av utbetalda ersättningar av varje särskilt slag, som postsparbanken vore i tillfälle att, med stöd av postanstalternas räkenskaper och däröver upprättade sammandrag, tiodagsvis avlämna, syntes postsparbankens omkostnader för år 1918 för bestyret med inkasseringar och utbetalningar på grund av 1916 års olycksfallsförsäkringslag kunna begränsas till omkring 38,000 kronor, däri inbegripna omkostnaderna för lokalhyra samt ersättning till posttjänstemän m. m. Lades härtill den, enligt redan bestämda grunder, beräknade kostnaden för bankens bestyr för riksförsäkringsanstaltens räkning på grund av 1901 års lag eller 36,597 kronor, skulle totalkostnaden uppgå till 74,597 kronor. På grund härav syntes ett anslag av förslagsvis 75,000 kronor bliva tillräckligt.

Enligt riksförsäkringsanstaltens mening vore det visserligen lämpligast, om den postsparbanken tillkommande ersättningen för ifrågavarande bestyr redan nu kunde bestämmas att utgå i förhållande till antalet in- och utbetalningar. Då emellertid givetvis svårigheter möta att kunna fastställa beloppet av på sådant sätt utgående ersättning, innan detaljerade bestämmelser rörande sättet för in- och utbetalningarna blivit utarbetade och någon erfarenhet vunnits, har riksförsäkringsanstalten intet att erinra mot att kostnaden för postsparbankens bestyr med uppbörd och utbetalningar på grund av 1916 års olycksfallsförsäkringslag upptages till förslagsvis 38,000 kronor.

Vad åter angår den för bankens bestyr för riksförsäkringsanstaltens räkning på grund av 1901 års lag beräknade ersättningen, synas de hittills följda grunderna för beräkningen av densamma leda till ett väl högt belopp. För år 1916 hava omkostnaderna för dels fondförvaltningen, dels ombesörjandet av 59,410 in- och utbetalningar beräknats till 34,130 kronor. Minskas denna kostnadssumma,

på sätt postsparbanken angivit, med 3,500 kronor, motsvarande kostnaderna för fondförvaltningen, återstå 30,630 kronor. Varje in- och utbetalning skulle alltså betinga en kostnad av i medeltal 51 à 52 öre (kronor 0,51557). För år 1918 har av postsparbanken enligt hittillsvarande grunder beräknats en ersättning av 36,597 kronor. Därest kostnaden för fondförvaltningen fortfarande beräknas till 3,500 kronor — vilket synes kunna ske, då ifrågavarande fonder från år 1918 ej vidare torde växa och alltså arbetet ej torde bliva ökat, även om fonderna år 1918 äro större än år 1916 — skulle den beräknade kostnaden för in- och utbetalningarna bliva 33,097 kronor, eller, efter ett beräknat antal av 37,100 in- och utbetalningar, omkring 89 öre för varje. Riktigare synes emellertid vara att beräkna medelkostnaden för varje utbetalning under år 1918 till ungefär samma belopp som under år 1916; och skulle man då komma till en summa av omkring 19,100 kronor. Med hänsyn till omkostnaderna för fiskarförsäkringen synes detta belopp böra höjas till i runt tal 20,000 kronor, vartill kommer kostnaden för fondförvaltningen 3,500 kronor eller tillhoppa 23,500 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts skulle kostnaderna för år 1918 bliva

för bankens bestyr på grund av 1916 års olycksfallsförsäkringslag	kronor 38,000:—
» » » » » » 1901 års lag	» 23,500:—
	Summa kronor 61,500:—»

Under åberopande av vad sålunda anförts har riksförsäkringsanstalten hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att på extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 61,500 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstaltens räkning.

På sätt förut omnämnts, utgår enligt nu gällande bestämmelser ersättning till postsparbanken för dess bestyr för riksförsäkringsanstaltens och fiskarförsäkringens räkning med 7 öre för varje av postsparbanken förmedlad inbetalning eller utbetalning samt med 0,4 procent å beloppet av de utav banken för berörda ändamål förvaltrade medel vid årets utgång. Det synes mig riktigast, att ersättningen för postsparbankens bestyr av förevarande slag fortfarande utgår i visst förhållande till omfattningen av desamma. Grunderna för beräkning av denna ersättning torde visserligen böra undergå omarbetning med hänsyn till de ändrade förhållanden, som inträtt genom olycksfallsförsäkringslagen av den 17 juni 1916; och lärer det böra ankomma på riksförsäkringsanstalten och postsparbanken att, sedan bestämmelser rörande sättet för utbetalande av ersättning jämlikt sistnämnda lag blivit fastställda, inkomma med förslag i detta ämne. Tillsvidare synes dock ersättningen till postsparbanken för ifrågavarande bestyr — jämväl i vad de avse 1916 års lag — kunna utgå efter hittillsvarande grunder.

Departements-
chefen.

Med tillämpning av dessa grunder skulle ersättningen till postsparbanken under år 1918 för dess bestyr på grund av 1901 års lag utgöra:

för 37,100 in- och utbetalningar à 7 öre	kronor	2,597:—
⁴ / ₁₀ procent å fonderade 8 ½ miljoner	»	34,000:—

tillhopa kronor 36,597:—

samt för bankens bestyr på grund av 1916 års lag		
för 232,000 in- och utbetalningar à 7 öre.....	»	16,240:—

Sammanlagda ersättningen för postsparbankens bestyr under år 1918 för riksförsäkringsanstaltens räkning skulle alltså belöpa sig till ... kronor 52,837:—

Härtill skulle emellertid komma gottgörelse för postsparbankens arbete för fiskarförsäkringens räkning, vilken gottgörelse under år 1916 beräknats till 563 kronor 20 öre. Med hänsyn härtill torde berörda belopp 52,837 kronor böra höjas till förslagsvis 53,500 kronor.

På grund av vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att på extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av 53,500 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten.

Vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gustaf Pripp.